

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Освітньо-професійна програма "Агроінженерія"
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 208 Агроінженерія
Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

м. Кропивницький – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Пререквізити
8. Технічне і програмне забезпечення / обладнання
9. Політика курсу
10. Навчально-методична карта дисципліни
11. Система оцінювання та вимоги
12. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА
Викладач	Запирченко Людмила Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент, https://ekonomika.kntu.kr.ua/spivrobitnyku/
Контактний телефон	(0522)-390-463 – викладацька кафедри економіки та підприємництва, робочі дні з 8 ³⁰ до 14 ²⁰
E-mail:	zapirchenko2020@gmail.com
Консультації	<i>Очні консультації</i> згідно розкладу консультацій <i>Онлайн консультації</i> за попередньою домовленістю в робочі дні з 8 ³⁰ до 14 ²⁰

2. Анотація до дисципліни

Дисципліна «Економіка та організація аграрного виробництва» вивчає питання загальної характеристики підприємства як суб'єкта господарювання, ґрунтовно висвітлено засади формування та використання всіх видів ресурсів в аграрних підприємствах. Є базовою для формування у спеціаліста творчого потенціалу, необхідного для самостійного розв'язку економічних задач. Значну увагу приділено інноваційним процесам, техніко-технологічній базі, прогнозуванню і плануванню та формуванню фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

3. Мета і завдання дисципліни

Метою даної дисципліни є формування знань і умінь пов'язаних з використанням ресурсного потенціалу сільськогосподарських галузей, визначення економічної ефективності виробництва аграрної продукції та обґрунтування заходів щодо її підвищення, а також розкриття сутнісних аспектів формування системи базових знань із організації та функціонування підприємницької діяльності і формування підприємницького мислення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- оволодіння базовими економічними поняттями та категоріями;
- вивчення сутності, основних понять і категорій економіки, підприємництва, бізнесу та менеджменту;
- навчити основам організації, планування та управління сільськогосподарським підприємством;
- формування аналітичних навичок та вмінь щодо прийняття управлінських рішень.
- навчити вмінню використовувати економічні можливості сільськогосподарського виробництва, які сприяли б найбільш успішному вирішенню продовольчої проблеми;
- навчити правильному використанню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із семінарськими заняттями та практичними роботами.

Формат *очний* (Face to face) та *змішаний* (blended) – курс, що має супровід в системі Moodle

Для заочної форми навчання:

Під час сесії формат очний (Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні компетентності:

соціальні навички (soft-skills):

1. Здатність до саморозвитку і самовдосконалення протягом життя, відповідальність за навчання інших.

загальні:

ЗК 6. Знання і розуміння предметної області, а також розуміння професії.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахові:

ФК 12. Здатність аналізувати та систематизувати науково-технічну інформацію для організації матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва.

ФК 14. Здатність здійснювати економічне обґрунтування доцільності застосування технологій та технічних засобів в агропромисловому виробництві, інженерно-технічних заходів з підтримання машинно-тракторного парку, фермської та іншої сільськогосподарської техніки в працездатному стані.

Програмні результати вивчення дисципліни:

ПРН 6. Формулювати нові ідеї та концепції розвитку агропромислового виробництва.

ПРН 10. Демонструвати повагу до етичних принципів, своєю поведінкою впроваджувати етичні норми взаємовідносин в колективі, які сприяють досягненню виробничої мети. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі.

ПРН 23. Аналізувати ринок продукції та сільськогосподарської техніки. Складати бізнес-плани виробництва сільськогосподарської продукції. Виконувати економічне обґрунтування технологічних процесів, технологій, матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва. Застосовувати методи управління проектами виробництва продукції рослинництва та тваринництва.

ПРН 24. Організувати виробничий процес підрозділів з технічного забезпечення агропромислових виробництв.

6. Обсяг дисципліни

Ознака дисципліни, вид заняття	Кількість годин
Рекомендації щодо семестру вивчення	6 семестр
Кількість кредитів / годин	3 / 90
Кількість змістових модулів	2
лекції	14
практичні	14
самостійна робота	62
Форма підсумкового контролю	Залік

7. Пререквізити

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після опанування здобувачами наступних дисциплін: «Вища математика», «Основи агроінженерії та інформаційні технології», «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Машини та технології виробництва продукції тваринництва».

8. Технічне і програмне забезпечення / обладнання

Для викладання дисципліни застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету.

9. Політика дисципліни

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції, семінарські і практичні заняття курсу. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти та інших нормативних документів <http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=4>.

10. Навчально - методична карта дисципліни

Тиждень, дата, академічні години	Тема, основні питання	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль I. Економічні основи вивчення ресурсів аграрних підприємств							
Тиж. 1 (за розкладом) 2 год.	Тема 1. Теоретичні основи економіки. Особливості с.-г виробництва	Лекція / Face to face	Презентація	1, с. 5-15	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 1 та практичне заняття №1 з курсу ЕтаП.	1 бал	Самостійна робота до 2 тижня
Тиж. 2 (за розкладом) 2 год.	Заняття 1. Предмет, метод і завдання дисципліни. Підприємство як суб'єкт господарювання	Практичне заняття / Face to face	Методичні рекомендації	2, с. 76-119	Знати предмет, об'єкт та методи дослідження науки «Економіка». Аналізувати особливості функціонування підприємств аграрного сектору економіки	8 балів	Самостійна робота до 2 тижня
Тиж. 3 (за розкладом) 2 год.	Тема 2. Земельні ресурси та їх використання	Лекція / Face to face	Презентація	1, с. 205-241	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 2 та практичне №2 з курсу ЕтаОАВ	1 бал	Самостійна робота до 4 тижня
Тиж. 4	Заняття 2. Використання земельних	Практичне	Методичні	4, с. 112-127	Знати види та класифікацію земельних ресурсів	9 балів	Самостійна

Тиждень, дата, академічні години	Тема, основні питання	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
(за розкладом) 2 год.	угідь. Земельний кадастр .	заняття / <i>Face to face</i>	рекомендації	2, с. 124-144	підприємства Аналізувати структуру угідь підприємства Розрізняти показники забезпеченості та ефективності використання угідь підприємства Застосовувати знання теми при розв'язуванні ситуаційних завдань щодо визначення ефективності використання угідь підприємства		робота до 5 тижня
Тиж.5 (за розкладом) 2 год.	Тема 3. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 250-283	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 3 та практичне №3 з курсу ЕтаОАВ.	1 бал	Самостійна робота до 6 тижня
Тиж.6 (за розкладом) 2 год.	Заняття 3. Забезпеченість агропідприємств персоналом та оплата праці працівників аграрних підприємств	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	4, с. 176-192 2, с. 175-205	Знати поняття та класифікацію персоналу підприємства Аналізувати структуру персоналу підприємства Розрізняти прямі та обернені показники продуктивності праці Застосовувати знання теми при розв'язуванні ситуаційних завдань щодо нарахування оплати праці персоналу підприємства	9 балів	Самостійна робота до 7 тижня
Тиж. 7 (за розкладом) 2 год.	Тема 4. Капітал підприємства	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 283-315 2, с. 148-153	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 4 та практичне №4 з курсу ЕтаОАВ.	1 бал	Самостійна робота до 8 тижня
Тиж. 8 (за розкладом) 2 год.	Заняття 4. Капітал підприємства	Практичне заняття / <i>Face to face</i> Тест	Методичні рекомендації Тест	Тестові завдання	Знати економічну суть капіталу підприємства. Види інноваційної діяльності Вміти здійснювати оцінку економічної ефективності виробничих інвестицій та оцінку ефективності технічних та організаційних нововведень. Аналізувати структуру інвестицій в основний капітал та основні напрямки науково-технічного прогресу	20 балів	Самостійна робота до 9 тижня
Максимальна кількість балів за змістовим модулем I						50 балів	
Змістовий модуль II. Виробнича діяльність аграрних підприємств та економічна ефективність							
Тиж. 9 (за розкладом) 2 год.	Тема 5. Витрати виробництва та собівартість продукції	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 134-177	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 5 та практичне №5 з курсу ЕтаОАВ.	1 бал	Самостійна робота до 10 тижня
Тиж.10 (за розкладом) 2 год.	Заняття 5. Суть собівартості продукції і характеристика її видів. Послідовність і методи визначення собівартості с.-г продукції.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	1, с. 160-169	Знати поняття витрат виробництва і собівартості продукції та ціни Вміти визначати собівартість продукції підприємства та її ціну Розуміти принципи ціноутворення на продукцію Застосовувати знання та вміння при проведенні розрахунків в запропонованих задачах	14 балів	Самостійна робота до 11 тижня
Тиж. 11 (за розкладом) 2 год.	Тема 6. Економічні результати та	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 194-205	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 6 та практичне №6 з курсу ЕтаОАВ.	1 бал	Самостійна робота до 12 тижня

Тиждень, дата, академічні години	Тема, основні питання	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
год.	ефективність діяльності підприємства						тижня
Тиж. 12 (за розкладом) 2 год.	Заняття 6. Результати діяльності та економічна ефективність діяльності	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	1, с. 438-476 2, с. 239-258	Знати суть економічної ефективності діяльності підприємства, розміщення, спеціалізації та концентрації виробництва Вміти систематизувати показники результативності та ефективності діяльності підприємства, розміщення, спеціалізації та концентрації виробництва Аналізувати економічний стан підприємства, рівень та виробничий напрям підприємства Розуміти необхідність та принципи розміщення, спеціалізації та концентрації виробництва Застосовувати знання з даної теми при виконанні індивідуальної розрахункової роботи	13 балів	Самостійна робота до 13 тижня
Тиж. 13 (за розкладом) 2 год.	Тема 7. Економіка галузей рослинництва та тваринництва	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	4, с. 27-35, с. 509-707	Увійти в систему Moodle. Завантажити лекцію 7 та практичне №7 з курсу ЕтаОАВ.	1 бал	Самостійна робота до 14 тижня
Тиж. 14 (за розкладом) 2 год.	Заняття 7. Економіка галузей рослинництва та тваринництва	Практичне заняття / <i>Face to face</i> Тест	Методичні рекомендації Тест	Тестові завдання	Знати галузі с,-г, та види кінцевої продукції, яку отримують в цих галузях Вміти систематизувати показники рівня виробництва і економічної ефективності виробництва аграрної продукції Аналізувати рівень виробництва і економічну ефективність виробництва аграрної продукції Застосовувати знання з даної теми при виконанні індивідуальної розрахункової роботи	20 балів	Самостійна робота
Максимальна кількість балів за змістовим модулем II						50 балів	

11. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Економіка та організація аграрного виробництва» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу навчальної роботи (засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи, виконання практичних та індивідуальних завдань), для оцінювання якої призначається 100 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Економіка та організація аграрного виробництва»

Поточний контроль та самостійна робота															Залік	Сума			
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2												
T1	ПР1	T2	ПР2	T3	ПР3	T4	ПР4	ЗК1		T5	ПР5	T6	ПР6	T7	ПР7	ЗК2			
1	8	1	9	1	9	1		20		1	14	1	13	1		20			100

Примітка: T1, T2, ..., ПР 1, ПР 2... – тема програми та практичних занять, ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (с. 31-33).

12. Рекомендована література

Основна

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: [підручник] / В.Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Економіка і організація агропромислових формувань: Навч. посіб. / С.І. Демяненко, М.Й. Хорунжий, О.Г. Боброва, П.В. Коваль; За заг. Ред. С.І. Демяненка. – К.: КНЕУ, 2006. -304 с.
3. Економіка і підприємництво, менеджмент: [навчальний посібник-практикум] / О.Ю. Єрмаков, Т.І. Балановська, Т. А. Гуцул, О.П. Гоголя. – Київ: Компринт, 2014. – 360 с
4. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. М.М. Ільчук, Л.Я. Зрібняк та ін. за ред. М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. К.: 2008. – 757с.

Допоміжна

1. Азізов С.П. Організація аграрного виробництва і бізнесу: підручник / С.П. Азізов, П.К. Канінський; За ред. Азізова С.П. – К.: Четверта хвиля, 2013. - 624 с.. Методичні положення та норми продуктивності і витрати палива на обробіток ґрунту / В.С. Пивовар, Є.М. Нуждін, М.Ф. Кисляченко та ін. – К.: НДІ “Укragропромпродуктивність”, 2010. – 584 с.
2. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація виробництва в аграрних формуваннях. /За ред. П.С. Березівського.- К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 560 с.
3. Дем’яненко С.І. Менеджмент аграрних підприємств. – К.: КНЕУ, 2005.
4. Організація виробництва і підприємницької діяльності в аграрних формуваннях: Навчальний посібник для студентів агрономічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти I-IV рівнів акредитації. П.С. Березівський, Ю.Е. Губені, Н.І. Михалюк / За ред. П.С. Березівського.- Львів: "Українські технології", 2002.- 536 с.
5. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. Посібн. 4-те вид. – К.: Каравела, 2015. 352 с.
6. Топалов А.Д., Скоробагатько С.В., Ільяшенко В.А. Організація виробництва в підприємствах АПК. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
7. Шкільов О.В, Балан О.Д, Ткачук В.А. Практикум з організації підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Четверта хвиля. – 2012. – 216 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://nbuv.gov.ua> .
2. <https://essuir.sumdu.edu.ua/> .
3. <http://dspace.kntu.kr.ua/> .
4. <http://moodle.kntu.kr.ua/my/> .
5. <https://books.google.com.ua/> .